

UCHWAŁA NR .....

RADY MIASTA WŁOCLAWEK

z dnia .....

SEKRETARIAT
Przewodniczącego Rady Miasta
Włocławek
07.08.2020
data wpl. .... Nr .....

w sprawie upamiętnienia 100. rocznicy Obrony Włocławka 1920 r.

Na podstawie art. 18 ust.1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Upamiętniając 100. rocznicę Obrony Włocławka 1920 r. Rada Miasta Włocławek, w przekonaniu o szczególnym znaczeniu wydarzeń z sierpnia 1920 r. dla dziejów miasta, regionu i Polski, składa hołd żołnierzom i obrońcom cywilnym Włocławka oraz wszystkim poległym podczas wojny polsko – bolszewickiej 1919-1921.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 3. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Włocławek.

Przewodnicząca
Anna Kaniewska
07.08.2020

RADCA PRAWNY

mgr Anna Kaniewska
Tr. IW/ - 186

UZASADNIENIE

W dniach od 16 do 19 sierpnia 1920 r. Armia Czerwona zaatakowała Włocławek. W czasie wielkiej bitwy pod Warszawą, która przeszła do historii świata pod pojęciem „Cud nad Wisłą”, Bolszewicy chcieli przejąć kontrolę nad szlakami komunikacyjnymi, tj. Wisłą oraz linią kolejową warszawsko-bydgoską i odciąć broniącą się Warszawę od pomocy z zachodu. Plany Bolszewikom pokrzyżowali obrońcy Włocławka, z których wielu oddało za sprawę to co najcenniejsze – własne życie.

Atak bolszewicki nastąpił w południe 16 sierpnia, do godz. 13.30 wróg przełamał linię obrony, rozbił polskie oddziały i opanował wylot mostu. W mieście utworzono kilka punktów strzeleckich i odparto pierwszy szturm. Bolszewicy, nie mając wiedzy o sytuacji na prawym brzegu Wisły, wycofali się i postanowili przygotować decydujące uderzenie na wieczór. Dowódca obrony płk. Wojciech Gromczyński (1861 – 1937), wykorzystał czas na organizację obrony, przygotowanie nowych umocnień, m.in. wykonano okopy na bulwarach.

W organizacji obrony oraz walkach na prawym brzegu Wisły 16 sierpnia oprócz dowódcy płk. Wojciecha Gromczyńskiego wyróżnili się m.in. ppłk Alojzy Buntner, por. Marian Dzierzbicki, kap. rez. Jędrzej Moraczewski (1870-1944), który jest znany z podręczników historii jako polski wojskowy, polityk, przyjaciel Józefa Piłsudskiego, premier RP (1918-1919), czy ppor. rez. Wacław Cichocki, który dowodził grupą ochotników odpowiedzialną za bohaterskie podpalenie mostu.

Wieczorem 16 sierpnia ok. godz. 21 nastąpił atak na most. Kanonada trwała do godz. 23. W tym czasie doszczętnie spłonął pałac biskupi, zbombardowano inne budynki kościelne, w tym kościół farny św. Jana. Obrońcy zniszczyli most, tym samym plan jego zdobycia zakończył się fiaskiem. Rozwścieczony wróg przystąpił do przygotowania desantu, w między czasie w nocy i w dzień 17 sierpnia bombardowano miasto. Z uwagi na rozwój sytuacji pod Warszawą dowódca bolszewicki Gaj Bżyszkian otrzymał rozkaz przerwania szturmów, odwrót rozpoczął się rankiem 18 sierpnia.

Obrona zakończyła się sukcesem 19 sierpnia, Włocławek nie został zdobyty.

W krwawych walkach na prawym brzegu Wisły w dn. 16 sierpnia zginęło wielu obrońców, nie jest znana liczba poległych w obronie Włocławka, według źródeł straty szacuje się na od ponad 250 do 600 zabitych i rannych oraz od 500 do 700 wziętych do sowieckiej niewoli.

Spośród poległych bohatersko obrońców znani z imienia i nazwiska są m.in. 17-letnia harcerka i uczennica gimnazjum żeńskiego Irena Jankowska, ppor. Michał Lubicz-Sawicki (1893-1920), który ranny w obie nogi zginął walcząc do końca z rewolwerem w ręku, por. Franciszek Boczarski, szer. Witold Arkadiusz Lubinkowski, szer. ochotnik z zawodu stomatolog Julian Kalinowski, szer. ochotnik Władysław Wapniarski, czy pionierzy Romuald Biernacki, Ignacy Stanisławski, Jan Zelend.

22 sierpnia 1920 r. na Szpetalskim Wzgórzu odbył się uroczysty pogrzeb ponad 40. poległych obrońców, których pochowano w zbiorowej mogile.

Bitwa o Włocławek stanowiła ważny element Bitwy Warszawskiej 1920 r., jej Bohaterom poświęcony jest Pomnik Poległych Obrońców Wisły 1920, który istnieje na Szpetalskim Wzgórzu i powstał w miejscu walk i śmierci większości obrońców.

ZASTĘPCA PREZYDENTA

[Podpis]
Marek Komarzewski

PREZYDENT MIASTA

[Podpis]
dr Marek Wojtkowski

[Podpis]